

6 mei 2026

Onderwerp: Noodklok Theater Ludens voor 2027

Geachte leden van Raad,

Inleiding

Stichting Theater Ludens krijgt van de gemeente jaarlijks een exploitatiesubsidie met de volgende taakstelling:

Ontwikkelen en inrichten van een culturele hotspot: een maatschappelijk-cultureel centrum voor rouw, samenkomst, debat, feest en actieve/passieve kunstbeleving, conform de cultuurvisie 2015-2030 "Van Forum tot Universum".

Deze taakstelling is bij de nieuwe cultuurvisie onverkort blijven staan.

Met 5 betaalde (3,4 fte) en 70 vrijwilligers voert het theater deze taakstelling naar het oordeel van het gemeentebestuur goed uit.

Sinds 2021 is het subsidiebedrag jaarlijks verhoogd met de indexatie. Maar salarissen en personeelskosten zijn aanmerkelijk meer gestegen dan met de indexatie kan worden gecompenseerd. Salarissen en personeelskosten zijn nu in lijn met de maatschappelijke ontwikkelingen. Het personeelsbestand is op orde, de CAO wordt gevolgd en eindelijk wordt dit jaar het pensioenstelsel ingevoerd.

Maar een tekort dreigt bij de uitvoering van der subsidietaakstelling voor 2027, dat niet meer goedge maakt kan worden.

Toelichting

Het bestuur van Theater Ludens luidt niet vaak de noodklok. Dit keer vragen wij echter uw aandacht voor een financieel structureel probleem dat voor komend jaar ernstige gevolgen kan hebben. Normaal gesproken slagen wij erin, in goed overleg met de wethouder en zijn ambtenaren, de diverse plooiën recht te strijken. Wij vragen ons af of dat nu wederom gaat lukken.

Theater Ludens vervult in de gemeente Leidschendam-Voorburg, conform de subsidievoorwaarden, de functie van culturele hotspot. Concreet betekent dit dat wij naast algemeen aantrekkelijke voorstellingen, bijvoorbeeld cabaret en muziek, veel tijd en ruimte geven aan specifieke lokale zaken. In samenwerking met onder andere scholen, de bibliotheek en welzijnsorganisaties vullen wij een grote behoefte in om inwoners, jong en oud, een podium te geven. In **bijlage 1** sommen we de cultureel maatschappelijke missie en activiteiten van Theater Ludens op. Totaal op jaarbasis doen wij meer dan 400 activiteiten. Dat doen wij met ruim 70 niet betaalde en 5 betaalde medewerkers (3,4 fte) Die laatste mensen maken stuk voor stuk meer uren dan waarvoor zij betaald krijgen.

Als bestuur waarderen wij iedere medewerker even veel, zonder hun tomeloze inzet zou het theater niet bestaan. Maar als bestuur dienen wij dan ook recht te doen aan allerlei zaken die eigenlijk heel gewoon zijn. Daar zit het knelpunt. Tot en met 2024 hebben wij ons betaald personeel betaald uit de middelen die wij in een jaar ontvingen. Dat volstond lang omdat die medewerkers een groot hart “voor de zaak” hadden en hebben. Pijnpunt was immer dat wij geen pensioenregeling konden betalen. Een aantal feiten hebben ons doen besluiten dit anders aan te pakken.

- 1) Wij dienden onder ogen te zien te zien dat wij als bestuur een grote verantwoordelijkheid hebben voor ons personeel, ook als zij AOW-gerechtigd worden. Pensioen is geen bijzonderheid maar heel normaal.
- 2) Het VNG rapport “Van schatbare waarde” geeft aan dat het principe van fair pay niet vrijblijvend is. Het is in brede zin een verplichting, ook voor gemeenten en instellingen. Het rijk heeft hiervoor ook structureel geld beschikbaar gesteld. Bij een kleine organisatie als Theater Ludens gaat het om relatief grote meerkosten.
- 3) Het is onvermijdelijk dat de “oude garde” stopt en nieuw personeel geworven moet worden. Dat gaat niet lukken zonder een pensioenregeling.

Wij hebben onze verantwoordelijkheid genomen en medio 2026, later dan wij wilden, kennen wij een pensioenregeling. Onze legitieme vraag aan de gemeente om (met name om die reden) ingaande 2025 de jaarlijkse subsidie te verhogen is niet gehonoreerd, ondanks bezwaar van onze kant. Ook voor 2026 hebben wij gewezen op het structureel oplopende tekort.

Zonder structurele verhoging van de exploitatiesubsidie kunnen wij geen meerjarenbeleid op basis van de huidige uitgaven voeren. Wij zullen maatregelen moeten nemen om het dreigende tekort voor 2026 weg te werken, maar de mogelijkheden zijn gering, omdat we met zorgvuldig financieel beleid al aan de limiet zitten.

Wij zijn een theater met een vol en goedlopend programma, en geen zalencomplex voor feesten en partijen. Daarnaast hechten we aan onze inzet op het cultureel-maatschappelijke vlak (subsidietaakstelling) om maatschappelijke verhuuren te faciliteren.

Een verhoging van de exploitatiesubsidie zal de salarissen en personeelslasten en de maatschappelijke verhuuren veilig kunnen stellen.

In **bijlage 2** is het overzicht exploitatiesubsidies 2025 en 2026 opgenomen.

Wij vragen om een heroverweging van het huidig gemeentelijk beleid met als resultaat een structurele verhoging van de subsidie. Desgewenst geven wij u onze aanvraag met onderbouwing en zijn graag bereid deze mondeling toe te lichten.

In afwachting,

Hoogachtend,

Namens het bestuur van de Stichting Theater Ludens,

Ernst Ford (voorzitter)

Namens de directie van de Stichting Theater Ludens,

Rogier Helwig (directeur)

De Cultureel-Maatschappelijke missie en activiteiten van Theater Ludens

De cultureel-maatschappelijke missie van Ludens als blauwdruk van de gemeentelijke Cultuurvisie.

Theater Ludens is meer dan een podium voor voorstellingen — het is een plek waar de samenleving bij elkaar komt om van cultuur te genieten en te participeren.

Wij geloven dat cultuur voor iedereen toegankelijk moet zijn. Daarom stellen we ons theater beschikbaar voor maatschappelijke initiatieven, lokale talenten, stellen we kaartjes beschikbaar voor mensen in kwetsbare situaties of gezinnen die het financieel moeilijk hebben. Samen maken we theater mét en vóór de samenleving.

De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft in haar **Cultuurvisie van 2026** de focus gelegd op *“het toegankelijk maken van cultuur voor alle inwoners van Leidschendam-Voorburg”*. Belangrijke instrumenten zijn activiteiten op het gebied van Cultuureducatie en Cultuurparticipatie.

Theater Ludens is al sinds 2015 bezig met het ontwikkelen van een cultureel-maatschappelijke agenda. Vanuit de overtuiging dat cultuur in staat is (kwetsbare) mensen in beweging te krijgen ontwikkelen wij activiteiten voor de inwoners van Leidschendam-Voorburg. Als theater ontwikkelen en organiseren wij activiteiten samen met lokale partners uit de cultuur- en welzijnshoek.

Dit doen wij met een (veel te krappe) bezetting van 3,4 fte en 70 vrijwilligers.

Afkortingen: Cultuureducatie (CE), Cultuurparticipatie (CP)

1. De jeugdtheaterschool- CE/CP

- Kinderen maken kennis met, en ontwikkelen hun talent op gebied van dans, zang en acteren.
- Doelgroep: kinderen tussen de 6 en 12 jaar.
- Gratis met Ooievaarspas!
- Samenwerkende partner: Trias, Centrum voor de Kunsten
- Subsidie: plm. €8.000 per jaar (niet kostendekkend)/ Trias ontvangt hier ook subsidie voor.

2. Theaterdeel Cultuurmenu- CE

- Theater Ludens is een belangrijke partner binnen het Cultuurmenu (aanbieden van lokale cultuur voor de leerlingen van het basisonderwijs). Wij organiseren theatervoorstellingen in meerdere disciplines. De Voorburgse scholen komen in Theater Ludens, ten behoeve van de Leidschendamse en Stompwijkse scholen gebruiken wij Het Veur Theater.
- Doelgroep: leerlingen PO
- Samenwerkende partners: Bibliotheek aan de Vliet, Het Veur Theater.
- Financiering: gemeentelijke bijdrage plm. €15.000 (nauwelijks kostendekkend en afhankelijk van deelname scholen).
- Dagdelen: plm. 25

3. Popactiviteiten- CP

- Ons poppodium als broedplaats voor lokaal muzikaal poptalent. Door het ontbreken van een muziekpodium (of jeugdhonken) voelt Ludens zich geroepen om voor deze jeugdige doelgroep op te komen.
- 5x POPcafé per jaar, 1x Voorburgse POPprijs per jaar
- Samenwerkende partner: Muziekschool Voorburg en de scholen van het Voortgezet Onderwijs.
- Subsidie in 2026: plm. €10.000 in 2026 (kostendekkend)/ niet structureel.

4. Wijktheater KLEUR- CE/CP

- Een samenwerking tussen Trias, Centrum voor de Kunsten en Theater Ludens. Wijktheater KLEUR bestaat uit inwoners van Leidschendam-Voorburg die elkaar vonden via workshops bij WOEJ, het Taalhuis van de Bibliotheek aan de Vliet, IKEC De Waterlelie en Foxtaal. Wekelijks wordt in Theater Ludens gerepeteerd. Daarna volgen voorstellingen door de hele gemeente heen.
- Doelgroep: inwoners die nodig hun plek zoeken in de lokale samenleving omdat hun roots elders liggen.
- Samenwerkende partner: Trias, Stichting voor de Kunsten
- Subsidie: €0
- Dagdelen: 50 per jaar (repetities en voorstellingen)

5. Mijn verhaal, mijn podium- CE/CP

- Initiatief van Theater Ludens en de Stichting Studielokalen uit Leidschendam waarbij plm. 80 kinderen de mogelijkheid krijgen hun 'stem' te laten horen. Dit zijn kinderen uit andere culturen, waarbij emotionele verwerking vaak een probleem is. Gedurende een jaar verwoorden zij onder professionele begeleiding hun verhaal, hun gevoelswereld en maken hier een voorstelling over.
- Deelnemers: plm. 80 kinderen en 30 begeleiders/ouders uit vnl. Leidschendam-Noord
- Financiering: gemeentelijke subsidie: €0
Fondsen aangevraagd: €40.000 (in aanvraag)

6. Cultureel-maatschappelijke verhuren- CP/CE

Theater Ludens stelt haar podium ter beschikking van de lokale samenleving (cultureel en/of maatschappelijk) tegen kostprijstarieven. Voorbeelden hiervan zijn:

- **Podium Talentenloods:** Theater Ludens stelt haar podium open voor onze lokale jeugd van het basisonderwijs in Leidschendam-Voorburg. Podium Talentenloods biedt onze jonge jeugd een mooie plek om hun interesses en talenten te laten zien: van muziek, techniek tot sport en hobby's. Van activiteiten in de vrije tijd tot schoolprojecten en inspirerend aanbod van organisaties. Ook de activiteiten van de junior-klimaatburgemeesters krijgen het podium. Zij zetten hun talenten in voor een duurzame toekomst.
- **Podium voor scholen:** Po en VO maken gebruik van het theater voor bv. Musical van groep 8 en andere podiumactiviteiten.
- **Winterwonderland:** podiumactiviteit van Sport en Welzijn t.b.v. de Brede School.
- **Cultureel netwerk:** als (voormalig) penvoerder van het culturele platform Cultuur&Co. organiseren wij culturele bijeenkomsten en borrels voor het culturele netwerk. Dit doen wij samen met onze culturele kernpartners: Bibliotheek aan de Vliet, Huygens Museum en het Huygens Festival.

- **Zing Es project van Muziekonderwijs Kees Sijbrandij.** Kees geeft interactief muziekonderwijs op veel basisscholen in Leidschendam-Voorburg. Aan het einde van zo'n traject presenteren de kinderen in Theater Ludens zich aan hun ouders. Een feestelijke, muzikale bijeenkomst!
- **Activiteiten van de Bibliotheek aan de Vliet.** Denk aan lezingen, leesactiviteiten voor kinderen etc.

7. Galerie Ludens

Doorlopende exposities voor (amateur-)kunstenaars uit Leidschendam-Voorburg.

8. Gratis (of bijna gratis)- CP

Er zijn activiteiten en/of organisaties die geen of heel weinig geld hebben. Die goed werk verzetten voor inwoners van Leidschendam-Voorburg die het nodig hebben. In die uitzonderlijke gevallen bieden wij gratis kaartjes of ruimte aan. Omdat Theater Ludens, betaald uit de samenlevingspot die gemeentelijke begroting heet, een verantwoordelijkheid voelt naar juist die inwoners met een kleine beurs. Of een steun in de rug nodig hebben en bij ons een sociale warme hand voelen. **Omdat iedereen met cultuur in aanraking mag komen.**

Laat dat nu juist het uitgangspunt van de gemeentelijke cultuurvisie zijn.

Voorbeelden zijn:

- **Dalton Lyceum** vertoont jaarlijks, voor vertrek met 3VMBO naar Auschwitz, de film Schindlers List. Dalton heeft geen budget voor zaalhuur.
- **Openlucht Bioscoop:** aan de start van het culturele seizoen, in september, organiseert Theater Ludens een openluchtbioscoop. Als cultureel cadeau aan de stad.
- **Het Kado aan de Stad.** Een gezellige voorstellingsavond waarbij we inwoners die zich geen cultuur kunnen veroorloven, een gratis voorstelling aanbieden. Inclusief gratis bitterballen en een drankje! Hierin werken we nauw samen met Sport en Welzijn, WOIJ en andere welzijnspartners.
- Wij ondersteunen het **Ouder-Kind project van SenW** met gratis kaartjes voor de films die Theater Ludens in de schoolvakanties draait. Met gratis popcorn!
- We ondersteunen initiatieven van Sport en Welzijn **voor ouderen** met gratis kaartjes voor onze lunchconcerten.
- Wij stellen een beperkt contingent kaartjes ter beschikking aan organisaties als **Buddy Netwerk, Vitalis, Sport en Welzijn.** Kaartjes die cliënten van deze organisaties in staat stellen het theater te bezoeken, omdat dat anders niet kan.
- Gebruik van onze theaterzaal voor bv. **Het Verkiezingsdebat.** Ook betalen wij uit eigen zak technische middelen die speciaal hiervoor ingehuurd moeten worden.
- Wij bieden permanent onderdak aan de **permanente en wisselende expositie** van de Voorburgse en Leidschendamse amateur-kunstschilders in de boven foyer van Theater Ludens. Middelen zoals verf en nieuwe zaalverlichting hebben wij uit eigen zak betaald.
- Een **legertje van dansscholen, theater- en zangopleidingen** die de gemeente rijk is vindt zijn weg naar het podium van Ludens. Al deze lokale instellingen en verenigingen betalen een klein bedrag voor hun podiumpresentatie. Meer betalen kunnen zij niet; dan kunnen hun leerlingen het geleerde niet aan hun ouders, opa's, oma's, vrienden en bekenden presenteren.

9. Opgenomen in onze programmering (CE)

Om de oudere inwoners van onze gemeente ter wille te zijn bieden we een programma speciaal voor hen aan, zonder dit zo te benoemen. De aard van de activiteit bepaalt hier de bezoekersdoelgroep.

• Lunchconcerten

Iedere twee weken organiseren we op donderdagmiddag een klassiek lunchconcert, verzorgd door de studenten van óf het Koninklijk Conservatorium, óf Codarts Rotterdam.

- Onder de noemer **TheaterCinema** vertonen we meermalen per maand films overdag. TheaterCinema is een gezamenlijk project van de Rijswijkse Schouwburg, de Bibliotheek aan de Vliet en Theater Ludens.
- **Cursussen Kunstgeschiedenis**: met onze samenwerkingspartner Anne Marie Boorsma organiseren we wekelijks kunstgeschiedenislessen tegen een kleine prijs.

10. In de planning (CP)

Er staan enkele interessante nieuwe projecten in de planning.

- **Stadsgesprekken**
Samen met de Bibliotheek aan de Vliet werken we aan een serie **Stadsgesprekken**, waarin we naar de inwoners toegaan. Niet om naar hun mening over specifieke onderwerpen te *vragen*, maar om ze uit te nodigen hun mening, plannen, grieven te *brenge*n. Geef de inwoner een stem!
- **MeeMaakTheater**
Ook werken we met de Bibliotheek aan een plan voor zgn. MeeMaakTheater: geef de inwoner een plek, de gereedschappen om zijn/haar ideeën en theatrale plannen uit te werken en te presenteren. Gepland voor uitvoering in seizoen 2026-2027.
- **Theatergroep voor ouderen**
Een initiatief van Theater Ludens die hiervoor naar partners gaat zoeken.
Gepland voor uitvoering in seizoen 2027-28.

Conclusie

De gemeente juicht ons aanbod al jaren toe, maar het lukt haar niet de structurele financiering in lijn te brengen met de uitvoering van de toegenomen kosten van de uitvoering van de subsidievoorwaarden. Deze onevenredigheid leidt nu al tot grote financiële en organisatorische problemen.

Niet vergeten:

De cultureel-maatschappelijke agenda, tezamen met zo'n 150 geprogrammeerde voorstellingen (jazeker, wij zijn een theater!), resulteren in plm. 400 evenementen per jaar.

Dat maakt Theater Ludens tot het kloppend hart in de lokale samenleving.

BIJLAGE 2

Overzicht exploitatiesubsidies 2025- 2026

Financiering en belasting

De afgelopen jaren was het verwachte tekort rond € [REDACTED]. Vanuit de gemeente is dit tot 2026 aangevuld met tussentijdse projectopdrachten. Het verwachte tekort voor 2026 is zonder aanvullingen van de gemeente hoger € [REDACTED].

Over de financiering

Gemeentelijke projectsubsidies zijn relatief kleine, eenmalige bedragen die geen uitzicht bieden op meerjarige stabiliteit en inhoudelijke ontwikkeling. Het is ieder jaar maar weer de vraag of je de financiering rond krijgt. Ook moet er Jaarlijks worden aangevraagd en verantwoord. Hoe terecht ook, het is een enorme en onverantwoorde tijdsdruk op de capaciteit van de organisatie.

Organisatorische belasting

Door gebrek aan een gedegen en afdoende structurele exploitatiesubsidie drukken de overheadkosten van onze cultureel-maatschappelijke activiteiten onevenredig hoog op onze begroting. Deze kosten betreffen inzet personeel en vrijwilligers, gebruik theater (slijtage op materiaal neemt toe met 50%), extra schoonmaak, kosten energie etc. Deze kosten worden slechts *zeer ten dele* gedekt door de projectsubsidies, en al helemaal niet door de exploitatiesubsidie.

Externe financiering

Het is al vaak gezegd, dus ten overvloede: de landelijke en regionale fondsen (waar de gemeente graag naar verwijst als alternatieve financieringsbron) worden overspoeld met aanvragen en hun geldpot is vaak al leeg als je ernaar kijkt. Als er al sprake is van externe financiering dan is dat voor een maximale duur van drie jaar, want langer financieren fondsen niet.

Dus sta je als organisatie met lege handen.

Overzicht exploitatiesubsidie 2025- 2026

Exploitatiesubsidie 2025:		
Gevraagd volgens begroting	€ [redacted]	
Subsidie	€ [redacted]	
Verschil	€ [redacted]	
Resultaat	€ [redacted]	Door de verschillende projectbijdragen van de gemeente voor 2025 ter grootte van € [redacted] (cultuur en co; regionale subsidie) spelen we voor 2025 nagenoeg quitte
Exploitatiesubsidie 2026:		
Gevraagd volgens begroting 2026	€ [redacted]	
Subsidietoezegging	€ [redacted]	
Tekort	€ [redacted]	
Bezuinigd op begroting 2026	€ [redacted]	Loonkosten € [redacted] Huisvesting € [redacted] Alg. lasten € [redacted] Inkopen voorst.€ [redacted] Bijdrage JTS Trias 2026
Extra inkomsten	€ [redacted]	
Verwacht tekort	€ [redacted]	
Wegvallen Cultuur en Co	€ [redacted]	
Tekort	€ [redacted]	